

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: مصمیم

شترق

شترق

سه‌شنبه ۶ آبان ۱۴۰۴ • ۶ جمادی‌الاولی ۱۴۴۷ • ۲۸ اکتبر ۲۰۲۵ • سال بیست‌ودوم • شماره ۵۲۴۰ • ۱۲ صفحه اذان ظهرتهران ۱۱:۴۸ • اذان مغرب ۱۷:۲۲ • اذان صبح فردا ۴:۵۹ • طلوع آفتاب ۶:۲۴

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

متخصصان چه کمکی به احیای دریاچه ارومیه بکنند؟

مهدی‌زارع

دانشگاه‌های ارومیه و تبریز و نهادهای مردمی و بین‌المللی [متنقد شد]... برنامه‌ای جامع در دست اجراست که در آن هم ظرفیت‌های علمی کشور و هم تجربیات جهانی از جمله همکاری با سازمان فائو مورد استفاده قرار می‌گیرد...». حال بر اساس این گفته اخیر رئیس جمهور، باید پرسید که در مورد دریاچه ارومیه که مسئله‌ای کلان ملی است چرا دولت برای مواجهه با مسئله دریاچه ارومیه، آن را فقط در حد مسئله‌ای محلی و در حد استان‌های آذربایجان غربی و شرقی و دانشگاه‌های تبریز و ارومیه تلقی می‌کند؟ البته مشارکت دانشگاه‌ها و کارشناسان محلی حتما حیاتی است. توضیح ندادن «چربی» یک تصمیم، منجر به بی‌اعتمادی عمومی می‌شود. رئیس دولت در بهترین حالت از متخصصان نه به عنوان عصا، بلکه به عنوان قطب‌نما استفاده می‌کند. متخصصان، فرصت‌ها و مسیرهای احتمالی را ارائه می‌دهند. اما رئیس دولت همچنان ناوبر است. متخصصان به‌جای تکیه بر ایدئولوژی یا احساس درونی، داده‌ها، مدل‌ها و تحقیقاتی را در مورد آنچه در زمینه‌های دیگر موثر یا ناموفق بوده است، ارائه می‌دهند.

روان‌خوانی

بازی؛ راهی برای مقابله با خشونت

چارلز شفیفر و آنتا دروس، دو تن از پیشگامان این حوزه، می‌نویسند: «بازی به همان اندازه برای کودکان طبیعی است که نفس‌کشیدن. این زبانی جهانی برای کودکان است و می‌تواند از مرز تفاوت‌های قومی، زبانی و فرهنگی عبور کند.

شفیفر، که در سال ۲۰۲۰ درگذشت و به عنوان پدر بازی‌درمانی شناخته می‌شود، ۲۰ شیوه را برشمرده است که بازی می‌تواند رفتار را دگرگون کند. او به طور کلی فواید بازی را در چهار حوزه درمانی قرار می‌دهد: بازی ابزار ارتباطی است، سلامت عاطفی را تقویت می‌کند، روابط اجتماعی را بهبود می‌بخشد و توانمندی‌های شخصی را می‌سازد. این ظرفیت‌ها تقریبا همه جنبه‌های سلامت روان را دربرمی‌گیرند، از جمله اعتمادبه‌نفس، تنظیم استرس، یادگیری، همدلی و تاب‌آوری.

لینِ پُور، روان‌پزشک، که در درمان آسیب‌های روانی از طریق بازی تخصص دارد، می‌گوید بازی فرایندی را ممکن می‌سازد که abstraction نام دارد؛ یعنی بیان و رهاسازی هیجاناتی که با تجربه‌های آسیب‌زا گره خورده‌اند. از طریق بازی نمادین، کودکان می‌توانند ترس‌های خود را بازآفرینی کرده و آغاز به پردازش آنها کنند. «تِر» همچنین دو نیروی دیگر در بازی را شناسایی کرده است: زمینه و تصحیح.

با کاوش در موقعیت‌های گوناگون بازی، کودکان دیدگاه‌های تازه‌ای

به دست می‌آورند و با بازآفرینی پایان داستان‌ها -دادن فرجامی تازه به روایت‌هایشان- احساس کنترل را بازی می‌یابند. برای مثال، پس از حملات ۱۱ سپتامبر، درمانگران از کودکان خواستند برج‌هایی از مکعب بسازند و سپس هواپیماهای اسباب‌بازی را به آنها بکوبند تا بتوانند در محیطی امن و کنترل‌شده با ترس‌هایشان روبه‌رو شوند.

در بازی است که می‌توانیم با چیزهای سخت روبه‌رو شویم.

اما فواید بازی فقط به کودکان محدود نمی‌شود. در درمان بزرگسالان، بازی می‌تواند شکلی از رهایی، ابزاری برای ارتباط، یا وسیله‌ای برای پردازش درد باشد. درمانگران اغلب از بازی‌ها به عنوان یخ‌شکن یا تمرین‌های گروه‌سازی استفاده می‌کنند. یکی از مشاورانی که با زنان بازمانده از خشونت خانگی کار می‌کرد، هر جلسه را با یک بازی ساده با بادکنک آغاز می‌کرد: زنان در قالب دوفرهه باید بادکنک را از زمین دور نگه می‌داشتند. خنده‌ای که در پی می‌آمد، فضای احساسی اتاق را تغییر و به شرکت‌کنندگان اجازه می‌داد تا به خاطرات دشوار دست یابند و روند بهبود را آغاز کنند.

۲۵ درصد

یورونیوز: اتحادیه کارگری اروپا اعتراضاتی را آغاز کرده‌اند و معتقدند تصمیم‌گیری برای کارکنان با هوش مصنوعی نباید انجام شود. طبق تحقیقاتی که به‌تازگی توسط کمیسیون اروپا انجام شده، مشخص شده است در یک چهارم از ۲۵ درصد محل‌های کار در اتحادیه اروپا، تصمیمات مدیریتی با استفاده از الگوریتم‌ها یا هوش مصنوعی گرفته می‌شود.

تجارت‌نیوز: در سه سال گذشته حدود ۳۴ هزار میلیارد تومان کمک‌هزینه به نانوایان پرداخت شده و مبلغ هر ماه بارانه نانوایان حدود هزارو ۱۰۰میلیارد تومان بوده است. محمدجواد کرمی، رئیس کارگروه آرد و نان اتاق اصناف ایران و تهران گفته است: «دولت از ابتدای تابستان ۱۴۰۴ هیچ‌گونه پرداختی بابت کمک‌هزینه نانوایی انجام نداده که موجب تشدید نارضایتی و افزایش تخلفات در بازار نان شده است».

۳۴ همت

طنزخوانی

توی کوچه ما هیچ کس قصد عروسی ندارد

آیدین سیارسرنج

گاهی شبیه به نفرین است. شبیه به یک سرنوشت محنوم اِبدی. خیال می‌کنی خودت با اراده آزادت انتخابش کرده‌ای اما گاهی این فکر شوم در تاریک‌ترین لحظات زندگی، نچوکنان زیر گوشت می‌گویی: «شاید این تو هستی که انتخاب شده‌ای!». اگر همه‌چیز از اول دست خودت بوده، الان هم می‌توانی فرمان را بچرخانی و از این جاده بی‌انتها برگردی. اما نه. انکار یک انکل سادیستیک زبان‌نفهم در بدنت لانه کرده و تو اینجا حکم یک سیب‌زمینی بی‌اختیار را داری. نمی‌خواهی دیگر تماشایش کنی. خسته شده‌ای. خشمگینی، وسایل خانه را می‌شکنی و فریاد می‌زنی لعنت به آن روزی که با تو آشنا شدم. اما دوباره برمی‌گردی و نازش را می‌کنشی. امید، این حس فرینده ناصیل، مثل پری دریایی هر بار در باغ سبز نشانت می‌دهد. خودت را آرام می‌کنی که «بالاخره توی کوچه ما هم عروسی می‌شود» اما در کوچه تو همه تصمیم گرفته‌اند عروسی نگیرند و با پولش بروند سفر. به‌تازگی فهمیده‌ای به این رابطه می‌گویند رابطه سمی. بزرگ و کوچک نصیحت می‌کنند که یک بار برای همیشه جرئت کن و تماشش کن. حتی ترابی هم رفته‌ای. تراپیست بعد از ۱۰ جلسه گفت: «از من کاری برنمی‌آید. فقط خدا کمکت کند». بعدها فهمیدی بنده‌خدا از دست تو معتاده شده. به این فکر می‌کنی چرا خودت معتاد نشده‌ای. تو معتاد او هستی. هیچ مخدری این بلا را سر آدم نمی‌آورد. هر هفته کارت را زنت را، زندگی‌ات را می‌پنجانی که بنشینی جلیوش و با میل خودت بگویی: «خرام کن لعنتی. آزارم بده». هر بار که بازی کشیش تمام می‌شود، یکی به سیگار می‌زنی و فکر می‌کنی که این میل مبهم مازوخستی از کجا می‌آید؟ از این وضعیت تحقیرآمیز شرمساری. تراپیست می‌گفت اینکه گاهی (هرچند کوتاه در هفته) وارد بازی‌ای شوی که هیچ کنترلی رویش نداری، هم دردان است و هم لذت‌بخش. حرف‌های تکراری... خودت خوب می‌دانی رستگاری چیزی جز پاره‌کردن بندهای زندان ذهن نیست اما رستگاری بی‌لذت به چه ماند؟ زنبور بی‌عسل؟ عالم بی‌عمل؟ سیدنی سوئینی کچل؟ دیگرداری پرت‌ویلا می‌گویی. بیش از این نمی‌توانی واقعیت را پنهان کنی. ترس و فاش کن که این یادداشت را بعد از شکست یک بر صفر تیم منخوست (بیووتوس) به لاتزیو نوشته‌ای. من به‌جد از مخاطب عزیز که تا اینجا آمده که طنز بخواند شرمنده‌ام. می‌دانم دلتان را صابون زده بودید که داستان از این ناموسی‌تر شود و من بیایم اینجا دست به افشاگری لایه‌های پنهان زندگی‌ام بزنم ولی متأسفانه بحث، بحث فوتبال است و رابطه سمی‌ای که ما طرفداران بیووتوس با این بانوی بی‌لگن شکسته از اسب افتاده داریم. الان احتمالا ۸۱۰ درصدان با گفتن «مسخره بیکار سست‌دغدغه» اقدام به پاره‌کردن روزنامه یا فاش‌ردن گزینه انتقال می‌کنند اما درک کند که بالاخره آدم یک جا باید خودش را خالی کند. منچستری‌ها می‌دانند از چه رنجی حرف می‌زنم. به قول شاعر: «توبه نمی‌کنی اثر، اثر، مرگ مگر اثر کند».

یاد

بزرگداشت تقوایی در خانه هنرمندان

امروز مراسم بزرگداشت ناصر تقوایی، کارگردان برجسته و تأثیرگذار ایرانی، در خانه هنرمندان برگزار می‌شود. این بزرگداشت توسط کانون کارگردانان خانه سینما برپا خواهد شد و اهالی سینما و مردم به یاد او در کنار هم جمع خواهند شد. این مراسم امروز، سه‌شنبه ششم آبان، ساعت ۱۷ در خانه هنرمندان، سالن استاد شهناز برگزار می‌شود. ناصر تقوایی، نویسنده و فیلم‌ساز، سه‌شنبه ۲۲ مهرماه در ۸۴سالگی درگذشت. از این هنرمند فقید سینما فیلم‌های ماندگاری همچون «ارامش در حضور دیگران»، «نفرین»، «صادق کرده»، «ای ایران»، «ناخدا خورشید»، «کاغذ بی‌خط» و سریال «دایی جان ناپلئون» به یادگار مانده است. ورود به این مراسم برای عموم آزاد است.

هنرخوانی

طبیعتی که ذهن می‌آفریند

بهمن خالدي

منتقد

هنر هرگز صرفا بازتاب جهان نیست؛ بلکه تعبیری از آن است. نمایشگاه «مرزهای خیال و واقعیت» اثر ژان رضایی در خانه هنرمندان ایران، نگارخانه ممیز تهران، عکاسی را از حوزه ثبت واقعیت خارج کرده و آن را به فضایی شناختی و تفسیری تبدیل می‌کند. رضایی، با پیشینه کارگردانی سینما، از تکنیک‌هایی چون حرکت عمدهی دوربین، ترکیب چندلایه نور و کنترل ظریف رنگ استفاده می‌کند تا تصاویری خلق کند که بین عکاسی و نقاشی در نوسان باشند. این رویکرد، مستقیما از میراث پست‌امپرسیونیست‌ها به‌ویژه سزان وون‌گوگ الهام گرفته شده است. همان‌طور که ون‌گوگ می‌گفت: «من نمی‌خواهم مردم فقط ببینند، بلکه بخواهند حس کنند». اینجا هم هر خط، هر رنگ، هر سایه در این تصاویر، نه برای بازتاب واقعیت، بلکه برای ایجاد یک احساس است.

اما این نمایشگاه فراتر از یک تمرین زیبایی‌شناختی است. در پس آن، پرسشی فلسفی نهفته است: آیا ما واقعیت را می‌بینیم یا آن را می‌سازیم؟ این سؤال، با نظریه «فراواقعیت» ژان بودریار همخوانی دارد. بودریار می‌گوید در جهان مدرن، واقعیت اصلی دیگر وجود ندارد و ما فقط با نمادها و شبیه‌سازی‌های واقعیت سروکار داریم. رضایی با ابزارهای دیجیتال، نه‌تنها منظره‌ای را ثبت می‌کند، که واقعیتی جدید می‌آفریند؛ واقعیتی که از ترکیب دید بیرونی و خیال درونی شکل می‌گیرد. روش بصری او نیز تأمل‌برانگیز است. به‌جای تکیه بر تضادهای شدید رنگی، از رنگ‌های مجاور در طیف‌های نزدیک استفاده می‌کند. این تفاوت‌های ظریف ناظر را مجبور به نگاه عمیق و مشارکت فعال می‌کند. این راهبرد مستقیما از سزان برگرفته شده است: سزان فرم‌های طبیعی را نه برای ساده‌سازی، بلکه برای آشکارکردن «ساختار درونی جهان» بازسازی می‌کرد؛ ساختاری که فقط با نگاه درون‌گرا قابل دست‌یابی است. در این میان، تکنولوژی نقشی تسهیل‌گر دارد، نه تعیین‌کننده. دوربین دیجیتال در اینجا، نه ابزاری برای ثبت دقیق، بلکه ابزاری برای آزمایش است. هنرمند، با دستکاری لنز، نور و زمان، نه به دنبال فریب‌دادن چشم است، بلکه به دنبال کشوندن درجه‌ای به سوی درکی عمیق‌تر از جهان است. درکی که در آن، خیال و واقعیت دیگر دو ساحل جداگانه نیستند، بلکه دو جریانی هستند که در یک رودخانه با هم در هم می‌آمیزند. این رویکرد فراتر از یک سبک بصری است و پاسخی فلسفی به پرسشی بنیادین محسوب می‌شود: آیا ما جهان را می‌بینیم، یا در جهان درون‌بینی می‌کنیم؟ موریس مِرلو-پوتی در کتاب «پدیدارشناسی ادراک» می‌نویسد: «بیننده و شیء دیده‌شده در یک بافت واحد گره خورده‌اند». دیدن، عملی یک‌طرفه نیست، بلکه رابطه‌ای دوسویه است که در آن بدن ما در جهان غوطه‌ور است و هم‌زمان در ساخت آن مشارکت می‌کند. دوربین در اینجا امتدادی از بدن هنرمند است؛ حرکت آن، رقصی با طبیعت است، نه تقلیدی از آن. در این رقص، طبیعت دیگر «موضوع خارجی» نیست، بلکه هم‌رقص ذهن است.

در نهایت، «مرزهای خیال و واقعیت» پروژه نظریه‌ای یک آزمایشگاه شناختی است که در آن هنرمند و ناظر هر دو در ساخت معنا مشارکت دارند.

این نمایشگاه از ۲۶ مهر تا ۸ آبان ۱۴۰۴ در خانه هنرمندان ایران، نگارخانه ممیز تهران، برپاست و دعوتی است به تأمل، هم‌آفرینی و بازبینی رابطه ما با جهان.

• منابع در دفتر روزنامه موجود است.